

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

**ПОСЛЕРЕВИЗИОНИ ИЗВЕШТАЈ О МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА
МЕДИЦИНСКЕ ШКОЛЕ, БЕОГРАД
по ревизији сврсисходности пословања
„Превенција и сузбијање вршњачког насиља у школама“**

**Број: 400-390/2022-03/29
Београд, 28. март 2023. године**

САДРЖАЈ:

1. УВОД.....	3
2. НЕСВРСИСХОДНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА.....	4
2.1 Без програма заштите од насиља који су прилагођени специфичностима школе и без праћења ефеката реализације овог програма отежано је планирање унапређења мера и активности у области заштите од вршњачког насиља.....	4
2.1.1 Школе – субјекти ревизије кроз годишње извештавање о превенцији и сузбијању вршњачког насиља не пружају информације о ефектима спроведених мера и активности	4
2.1.1.1 Опис несврсисходности.....	4
2.1.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	4
2.2 Непостојање оперативних планова заштите и документованог праћења ефеката предузетих мера и активности отежава сагледавање потребе за пружањем додатне подршке ученицима	5
2.2.1 Школе – субјекти ревизије нису у свим евидентираним случајевима вршњачког насиља процениле ниво насиља и сачиниле оперативне планове заштите за све учеснике насиља.....	5
2.2.1.1 Опис несврсисходности.....	5
2.2.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	6
2.2.2 Школе – субјекти ревизије у већини случајева нису документовале ефекте предузетих мера и активности предложених оперативним плановима заштите за ученике.....	6
2.2.2.1 Опис несврсисходности.....	6
2.2.2.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	7
2.3 Без програма заштите од насиља који су прилагођени специфичностима школе и без праћења ефеката реализације овог програма отежано је планирање унапређења мера и активности у области заштите од вршњачког насиља	7
2.3.1 Програми заштите ученика од насиља више су формални него што су прилагођени специфичностима школа – субјеката ревизије	8
2.3.1.1 Опис несврсисходности.....	8
2.3.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање.....	8
3. МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА.....	9

1. УВОД

У Извештају о ревизији сврсисходности пословања „Превенција и сузбијање вршњачког насиља у школама“ број: 400-390/2022-03/24 од 19. децембра 2022. године Државна ревизорска институција (у даљем тексту Институција) је навела закључке и налазе.

С обзиром да све откривене несврсисходности нису биле отклоњене у току ревизије, Институција је од субјекта ревизије, Медицинске школе, Београд, захтевала достављање одазивног извештаја.

Медицинска школа, Београд (у даљем тексту Медицинска школа) је у остављеном року од 90 дана доставила одазивни извештај Дел. бр. 05-215/1 од 17. марта 2023. године, који је потписало и печатом оверило одговорно лице субјекта ревизије, директор Медицинске школе.

У одазивном извештају су приказане мере исправљања утврђених несврсисходности. У послеревизионом поступку смо прегледали одазивни извештај и оценили његову веродостојност и оценили да ли су мере исправљања задовољавајуће.

У овом извештају:

- приказујемо несврсисходности које су обелодањене у извештају о ревизији за које је захтевано предузимање мера исправљања,
- резимирамо предузете мере исправљања и
- дајемо мишљење о томе да ли су мере за исправљање стања, исказане у одазивном извештају, задовољавајуће.

2. НЕСВРСИСХОДНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА

ПРИОРИТЕТ 2 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року до годину дана.

2.1 Без програма заштите од насиља који су прилагођени специфичностима школе и без праћења ефеката реализације овог програма отежано је планирање унапређења мера и активности у области заштите од вршњачког насиља

2.1.1 Школе – субјекти ревизије кроз годишње извештавање о превенцији и сузбијању вршњачког насиља не пружају информације о ефектима спроведених мера и активности

2.1.1.1 Опис несврсисходности

Школе Министарству просвете, односно надлежној школској управи, треба да подносе Извештај о остваривању програма заштите од насиља као саставни део годишњег извештаја о раду, у складу са Протоколом поступања у одговору на насиље. Овај извештај треба да садржи, нарочито: анализу ефеката превентивних мера и активности и резултате самовредновања у овој области, број и врсту случајева насиља, предузете интервентне мере и активности, као и њихове ефекте.

У ревизији смо утврдили да Медицинска школа активности на реализацији програма заштите од насиља приказује кроз извештаје о раду Тима за заштиту од насиља али ни у једном од ових извештаја није приказана анализа ефеката постигнутих спровођењем наведеног програма.

Непостојање документованих ефеката спроведеног програма заштите од насиља указује на ризик од тога да школа није у довољној мери посветила пажњу вредновању успешности предузетих мера и активности у циљу креирања предлога за унапређивање овог програма.

2.1.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Медицинској школи дата је препорука да у годишњем извештају о остваривању програма заштите од насиља прикаже нарочито анализу ефеката превентивних мера и активности и резултате самовредновања у овој области, број и врсту случајева насиља, предузете интервентне мере и активности, као и њихове ефекте, у циљу дефинисања даље политике заштите ученика од насиља.

Медицинска школа доставила је оверен Одазивни извештај у форми акционог плана у коме је навела мере и активности које су предузете до дана достављања одазивног извештаја, као и мере и активности које ће бити предузете у наредном периоду ради отклањања несврсисходности.

У Одазивном извештају се наводи, да је евиденција и документација о превентивним и интервентним мерама сада детаљнија, а да се евалуација оперативних планова заштите и анализа ефикасности спроведених мера документује.

Као мере и активности које ће Медицинска школа предузети у наредном периоду, наводе се:

- Израда Годишњег извештаја о остваривању програма заштите од насиља, на основу детаљне анализе свих реализованих превентивних мера, свих евидентираних случајева насиља, предузетих интервентних мера и ефеката оперативних планова заштите,
- Коришћење смерница за израду Извештаја о остваривању програма заштите од насиља, уколико буду достављене пре рока за усвајање наведеног извештаја за 2022/2023. годину, а које се очекују од Министарства просвете.

Наведено је да је лице одговорно за предузимање наведене мере исправљања координатор Тима за заштиту ученика од насиља и дискриминације, а да ће мера исправљања бити извршена до 30. септембра 2023. године, када ће бити достављен и Извештај о остваривању Програма заштите од насиља.

Доказ: Записник са састанка Тима за заштиту ученика од насиља и дискриминације са акционим планом, број 05-46/1 од 18. јануара 2023. године.

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

2.2 Непостојање оперативних планова заштите и документованог праћења ефеката предузетих мера и активности отежава сагледавање потребе за пружањем додатне подршке ученицима

2.2.1 Школе – субјекти ревизије нису у свим евидентираним случајевима вршњачког насиља процениле ниво насиља и сачиниле оперативне планове заштите за све учеснике насиља

2.2.1.1 Опис несврсисходности

У складу са Протоколом поступања у одговору на насиље, у процесу консултација, потребно је да Тим за заштиту од насиља насилни догађај разврста у један од три нивоа насиља, што опредељује даље поступање школе. Оперативни план заштите сачињава се за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа и то за све учеснике насиља (оне који трпе, који чине и који су сведоци насиља).

Увидом у документацију Медицинске школе, у вези са пријављеним случајевима вршњачког насиља, за период 2019–2021. године, утврдили смо да Тим за заштиту од насиља Медицинске школе ни у једном случају није у својим записницима констатовао врсту и ниво вршњачког насиља за евидентиране случајеве и да у појединим случајевима не постоје оперативни планови заштите за све учеснике у сукобу.

Као разлоге за неконстатовање нивоа насиља у свим евидентираним случајевима вршњачког насиља ова школа наводи да је углавном реч о пропусту, али да то не значи да тим за заштиту од насиља током консултација усмено није процењивао ниво насиља и у складу са тим предузимао даље кораке.

Наведено указује на то да због неконстатовања нивоа насиља постоји ризик од тога да неће бити обезбеђено уједначено поступање школе у свим ситуацијама вршњачког насиља истог нивоа. Такође, непостојање оперативних планова заштите у свим случајевима када је њихово доношење обавезно указује на ризик од тога да мере и

активности које школа предузима могу бити стихијске, без јасно дефинисаних циљева и основе за ефикасно праћење делотворности предузетих мера.

2.2.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Медицинској школи дата је препорука да у свим евидентираним случајевима вршњачког насиља треба да буде процењен ниво насиља и израђени оперативни планови заштите у случајевима процењеног другог и трећег нивоа насиља, за све учеснике насиља, у циљу уједначеног поступања школе и ефикасног праћења делотворности предузетих мера.

У Одазивном извештају који је Медицинска школа доставила у форми акционог плана наведене су мере и активности које су предузете до дана достављања одазивног извештаја, као и мере и активности које ће бити предузете у наредном периоду ради отклањања несврсисходности.

Тако се наводи, да Тим за заштиту ученика од насиља и дискриминације, као и психолог и педагог Школе, од почетка школске 2022/2023. године активно раде на процени нивоа насиља и пружању подршке одељењским старешинама у прикупљању података и утврђивању чињеница за процену нивоа насиља. Даље се наводи, да је одржана радионица за наставнике-приправнике и одељењске старешине на тему решавања различитих педагошких ситуација које се тичу препознавања и реаговања у ситуацијама насиља и дискриминације. Такође, наводе да је покренута обука одељењских старешина, између осталог, и у вези са проценом нивоа насиља.

Као мере и активности које ће Медицинска школа предузети у наредном периоду, наводи се да ће се до краја школске године наставити са проценом нивоа насиља за сваки појединачни случај, као и да ће се наставити са одржавањем већ започетих обука одељењских старешина.

Координатор Тима за заштиту ученика од насиља и дискриминације наведен је као одговорно лице за вршење процене нивоа насиља. Као рок за реализацију мере наводи се 30. октобар 2023. године, када ће бити достављена комплетна документација о свим случајевима вршњачког насиља на другом и трећем нивоу у току школске 2022/2023. године. Стручни сарадник-психолог наведен је као одговорно лице за спровођење обука, а извештај о реализованим обукама биће достављен до 30. септембра 2023. године.

Доказ: Извештај о реализованој првој обуци, 13. марта 2023. године.

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

2.2.2 Школе – субјекти ревизије у већини случајева нису документовале ефекте предузетих мера и активности предложених оперативним плановима заштите за ученике

2.2.2.1 Опис несврсисходности

Школа треба да прати остваривање конкретних оперативних планова заштите од насиља другог и трећег нивоа и да прати ефекте предузетих мера и активности, у складу са Протоколом поступања у одговору на насиље.

Увидом у документацију Медицинске школе, у вези са пријављеним случајевима вршњачког насиља, за период 2019–2021. године, у највећем броју размотрених случајева нисмо наишли на писани траг о праћењу остваривања оперативних планова заштите.

Медицинска школа наводи да се ефекти предложених мера прате кроз међусобну комуникацију чланова школског колектива. Наведено указује на ризик од тога да непостојање документованог праћења ефеката предузетих мера и активности отежава проверу успешности донетих оперативних планова заштите у циљу сагледавања потребе за пружањем додатне подршке ученицима и планирања даљих превентивних активности.

2.2.2.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Медицинској школи дата је препорука да прати и документује ефекте предузетих мера и активности предвиђених оперативним плановима заштите у циљу утврђивања њихове делотворности.

У Одазивном извештају који је Медицинска школа доставила у форми акционог плана наведене су мере и активности које су предузете до дана достављања одазивног извештаја, као и мере и активности које ће бити предузете у наредном периоду ради отклањања несврсисходности.

Медицинска школа наводи да од почетка школске 2022/2023. године Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и дискриминације води прецизнију евиденцију и документацију о предузетим мерама, реализацији оперативних планова заштите и процени њихових ефеката, за случајеве на другом нивоу насиља. Наводи се да од почетка школске године није било случајева на трећем нивоу насиља.

У циљу отклањања несврсисходности у будућем пословању Медицинска школа ће у току школске године, и надаље, пратити реализацију оперативних планова заштите на основу извештаја одељењских старешина, евиденције педагога и психолога о раду са свим учесницима насиља.

Наведено је да ће мера исправљања бити извршена до 30. октобра 2023. године, а стручни сарадник-психолог и стручни сарадник-педагог су лица одговорна за предузимање мере исправљања. У овом року Институцији ће бити достављени сви извештаји о праћењу ефеката предузетих мера и активности предвиђених оперативним плановима заштите, за све случајеве вршњачког насиља на другом и трећем нивоу током школске 2022/2023. године.

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

ПРИОРИТЕТ 3 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року до три године.

2.3 Без програма заштите од насиља који су прилагођени специфичностима школе и без праћења ефеката реализације овог програма отежано је планирање унапређења мера и активности у области заштите од вршњачког насиља

2.3.1 Програми заштите ученика од насиља више су формални него што су прилагођени специфичностима школа – субјеката ревизије

2.3.1.1 Опис несврсисходности

Програм заштите од насиља треба да се утврди на основу анализе стања безбедности, присутности различитих облика и интензитета насиља, специфичности школе и резултата самовредновања и вредновања квалитета рада школе, у складу са Протоколом поступања у одговору на насиље. Овај програм треба да буде конкретан, јасан, са дефинисаним улогама, одговорностима и задужењима (ко, када и како поступа, шта ради). Програм треба да садржи, између осталог, начине реаговања на насиље, облике и садржаје рада са ученицима који трпе, чине или су сведоци насиља, садржаје и начине за појачан васпитни рад са ученицима, као и начине праћења, вредновања и извештавања о остваривању и ефектима програма заштите од насиља.

Увидом у програме заштите од насиља Медицинске школе утврдили смо да је садржина ових програма преузета из Приручника за примену посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама и није прилагођена специфичностима школе. Поред тога, у овим програмима нису видљиви начини реаговања на насиље, облици и садржаји рада са ученицима који трпе, чине или су сведоци насиља, садржаји и начини за појачан васпитни рад са ученицима, као и начини праћења, вредновања и извештавања о остваривању и ефектима ових програма.

Овакво стање указује на ризик од тога да је садржина програма заштите од насиља углавном формална и да у довољној мери не доприноси развијању активности и мера на заштити ученика од вршњачког насиља.

2.3.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

Медицинској школи дата је препорука да приликом доношења годишњег програма заштите од насиља конкретизује активности на превенцији и интервенцији, уз уважавање специфичности школе и да прецизира механизме за праћење и вредновање реализације наведених активности.

Медицинска школа доставила је оверен Одазивни извештај у форми акционог плана у коме је навела мере и активности које су предузете до дана достављања одазивног извештаја, као и мере и активности које ће бити предузете у наредном периоду ради отклањања несврсисходности.

У Одазивном извештају се наводи, да се у школској 2022/2023. години спроводе активности на доношењу два нова стратешка документа: Школског програма Медицинске школе и Развојног плана Медицинске школе за период 2023-2027. године. Између осталог, у оквиру Стручног актива за развој Школског програма одређен је члан задужен за израду предлога Програма заштите ученика од насиља.

Као мере и активности које ће Медицинска школа предузети у наредном периоду, наводи се израда новог Програма за заштиту ученика од насиља, кроз сарадњу Стручног актива за развој школског програма, Стручног актива за развојно планирање и Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања и дискриминације.

Наведено је да је лице одговорно за предузимање мере исправљања директор Медицинске школе, а да ће мера исправљања бити извршена до 30. септембра 2023. године, када ће Институцији бити достављен нови Програм заштите ученика од насиља, злостављања и дискриминације.

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

3. МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА

Прегледали смо Одазивни извештај, који је поднео субјект ревизије. Оценили смо да је Одазивни извештај, који је потписало и печатом оверило одговорно лице субјекта ревизије, веродостојан.

Вредновање мера исправљања смо оценили на основу њиховог описа и достављене документације. Сматрамо да смо добили довољне и одговарајуће доказе да можемо изрећи мишљење да ли су мере исправљања задовољавајуће.

Оцењујемо, да су планиране мере исправљања, наведене и описане у одазивном извештају који је поднео Субјект ревизије задовољавајуће.

Напомена:

У складу са одредбама члана 37 Закона о Државној ревизорској институцији, а након истека рокова исказаним у одазивном извештају, потребно је да обавештавате Државну ревизорску институцију о предузетим мерама и активностима о отклањању откривених несврсисходности према роковима из Одазивног извештаја и доставите одговарајуће доказе.

По истеку три године Државна ревизорска институција ће утврђивати ефекте остварене након спровођења препорука и отклањања откривених несврсисходности.

У ове ефекте укључиће се и ефекти које будете ви исказали предузетим мерама и активностима из Одазивног извештаја.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
28. март 2023. године